

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi hukkakauran torjunnasta annetun lain 11 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Hukkakauran torjunnasta annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että säännökset hukkakauran torjumiseksi tarpeellisen torjunta-aineen käytön korvaamisesta valtion varoista poistetaan laista.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 1994 alusta. Esitys liittyy vuoden 1994 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

PERUSTELUT

1. Nykytila

1.1. Lainsäädäntö

Hukkakauran leviämisen estämiseksi ja hävittämiseksi säädettiin vuonna 1976 laki hukkakauran torjunnasta (178/76). Lain 7 §:n mukaan sen, joka tietää tai epäilee, että hänen omistusoikeuden tai muun oikeuden perusteella hallitsemallaan alueella esiintyy hukkakauraa, on siitä viipymättä ilmoitettava asianomaisen kunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle. Jos suoritettavassa katselmuksessa todetaan hukkakauraa alueella esiintyvän, on alueen haltija lain 9 §:n mukaan velvollinen mahdollisuuksiensa mukaan pitämään alueen vapaana röyhylä olevista hukkakaurayksilöistä.

Jos hukkakauran esiintyminen on niin laajaa ja runsasta, ettei aluetta saada lain 9 §:n edellyttämällä tavalla vapaaksi röyhylä olevista hukkakaurayksilöistä, voidaan alueella kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen ehdotuksesta ja maaseutuelinkeinopiirin toimesta laatia torjuntasuunnitelma hukkakauran hävittämiseksi. Suunnitelman vahvistaa kasvintuotannon tarkastuskeskus. Alueen haltijan tai haltijoiden on ryhdyttävä suunnitelman edellyttämiin toimenpiteisiin.

Lain 11 §:n 1 momentin mukaan valtion varoista korvataan laissa säädetty osa niiden torjunta-aineiden kustannuksista, jotka on tarpeen käyttää hukkakauran hävittämiseksi. 9 §:ssä tarkoitettun velvollisuuden täyttämiseksi.

Jos hukkakauran hävittämistä johtuvien kustannusten katsotaan huomattavasti heikentävän alueen haltijan taloudellista asemaa, voidaan ne lain 11 §:n 2 momentin mukaan korvata valtion varoista kokonaankin tai 1 momentissa mainittua suuremmalla määrällä.

Hukkakauran leviämisen estämiseksi on laissa lisäksi muun muassa säännöksiä hukkakauran saastuttamilla alueilla kasvaneiden tuotteiden kuljetus- ja luovutusrajoituksista.

Kun hukkakauralainsäädäntöä vuonna 1976 valmisteltiin, hallitus esitti, että hukkakauran torjunnasta aiheutuvia kustannuksia korvattaisiin harkinnan mukaan. Eduskunta kuitenkin lisäsi lakiin säännöksen eli 11 §:n 1 momentin, jonka mukaan torjunta-ainekustannuksista korvataan 50 prosenttia. Vuonna 1991 hallitus esitti tätä lainkohtaa valtion menojen säästötarpeiden vuoksi muutettavaksi niin, että korvattava osuus olisi 30 prosenttia. Hallituksen esityksestä poiketen eduskunta muutti lakia kuitenkin vain väliaikaisesti niin, että korvat-

tava osa vuosina 1992 ja 1993 on 40 prosenttia.

1.2. Hukkakauran esiintyminen ja torjunta

Kuntien maaseutuelinkeinoviranomaisten keräämien tietojen mukaan hukkakauraa oli vuonna 1992 yhteensä noin 156 700 hehtaarin alalla. Sitä esiintyy koko maassa, erityisesti Varsinais-Suomessa, Uudellamaalla ja Etelä-Pohjanmaalla.

Torjunta-aineella käsitelty ala on ollut noin 20 prosenttia koko saastuneesta alasta. Se on viime vuosina jonkin verran vähentynyt. Torjunta-ainekustannukset ovat hehtaaria kohti olleet keskimäärin 500 markkaa. Kun valtion varoista on vuosina 1992 ja 1993 korvattu 40 prosenttia, on viljelijän kustannukseksi jäänyt keskimäärin 300 markkaa hehtaarilta. Vertaillua varten voidaan todeta, että kasvinviljelyn torjunta-ainekustannukset ovat viime vuosina olleet keskimäärin koko maassa 6 000 markkaa tilaa kohti eli 185 markkaa hehtaarilta.

Hukkakauran torjumisessa torjunta-aineen käyttäminen on välttämätöntä silloin, kun hukkakauran esiintyminen on runsasta. Pelkästään torjunta-aineita käyttämällä hukkakauraa ei kuitenkaan saada kokonaan hävitettyä, vaan lopuksi on turvauduttava usein työlläseen käsin kitkemiseen.

Torjunta-aineen kustannusten korvaaminen edellyttää, että kunnan maaseutuelinkeinoviranomainen on vuosittain arvioinut aineen käytön tarpeellisuuden. Käytännössä tällaista arviota ei aina ole ollut mahdollista tehdä.

Lain 11 §:n 1 momentin mukaisesti maksettiin vuonna 1991 torjunta-ainekustannuksiin perustuvia korvauksia yhteensä 8,6 miljoonaa markkaa.

Lain 11 §:n 2 momentin nojalla maaseutuelinkeinopiirit maksoivat harkinnanvaraisesti hukkakauran hävittämisestä aiheutuneiden kustannusten korvauksia samana vuonna vajaat 0,5 miljoonaa markkaa. Siitäkin suurin osa oli torjunta-ainekustannuksia. Vuosina 1992 ja 1993 on valtion talousarviossa momentille 30.34.42 varattu hukkakauran torjunnasta aiheutuvien kustannusten korvaamiseen yhteensä

7 000 000 markkaa. Vuonna 1992 korvauksia maksettiin valtion varoista noin 6,4 miljoonaa markkaa.

2. Ehdotetut muutokset

Valtion heikon taloudellisen tilan vuoksi ja siitä johtuvan menojen säästämis- ja vähentämistarpeen mukaisesti hallitus on vuoden 1994 talousarvioesityksen valmistelun yhteydessä päättänyt ehdottaa muutettavaksi lakia siten, että valtion varoista ei korvattaisi hukkakauran torjunnassa käytettyjen torjunta-aineiden kustannuksia.

Lain 11 § ehdotetaan muutettavaksi niin, että valtion varoista maksetaan hukkakauran torjunnasta aiheutuvia kustannuksia, jos hukkakauran torjuntavelvollisuuden toteuttaminen vaikeuttaisi huomattavasti alueen haltijan taloudellista asemaa. Korvausmenettelystä säädettäisiin asetuksella.

3. Esityksen vaikutukset

Jollei lakia ehdotuksen mukaisesti muuteta, olisi valtion varoista vuonna 1994 maksettava 50 prosenttia hukkakauran torjuntaan käytetyistä kustannuksista eli arviolta 8 tai 9 miljoonaa markkaa. Vuoden 1994 talousarvioon ehdotetaan otettavaksi 200 000 markkaa, jota voidaan käyttää myös ennen vuotta 1994 aiheutuneiden kustannusten korvaamiseen.

4. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä maa- ja metsätalousministeriössä.

5. Voimaantulo

Esitys liittyy vuoden 1994 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1994.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

hukkakauran torjunnasta annetun lain 11 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan hukkakauran torjunnasta 20 päivänä helmikuuta 1976 annetun lain (178/76) 11 § seuraavasti:

11 §

Jos tässä laissa säädetystä hukkakauran hävittämisestä johtuvien kustannusten katsotaan huomattavasti heikentävän alueen haltijan taloudellista asemaa, voidaan ne hakemuksesta korvata valtion varoista osaksi tai kokonaan-

kin. Korvausmenettelystä säädetään tarkemmin asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1994.

Helsingissä 24 päivänä syyskuuta 1993

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Maa- ja metsätalousministeri *Martti Pura*

Laki

hukkakauran torjunnasta annetun lain 11 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan hukkakauran torjunnasta 20 päivänä helmikuuta 1976 annetun lain (178/76) 11 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

11 §

Valtion varoista korvataan puolet niiden torjunta-aineiden kustannuksista, jotka on tarpeen käyttää hukkakauran hävittämiseen 9 §:ssä tarkoitetun velvollisuuden täyttämiseksi.

Jos hukkakauran hävittämisestä johtuvien kustannusten katsotaan huomattavasti heikentävän alueen haltijan taloudellista asemaa, voidaan ne hakemuksesta korvata valtion varoista kokonaankin tai 1 momentissa mainittuja suuremmalla määrällä.

Edellä tässä pykälässä tarkoitetusta korvausmenettelystä säädetään tarkemmin asetuksella.

Ehdotus

11 §

Jos tässä laissa säädetystä hukkakauran hävittämisestä johtuvien kustannusten katsotaan huomattavasti heikentävän alueen haltijan taloudellista asemaa, voidaan ne hakemuksesta korvata valtion varoista osaksi tai kokonaankin. Korvausmenettelystä säädetään tarkemmin asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1994.
